Radosława Górska

Literacki kod maturzysty

8/13

“Wesele” Stanisław Wyspiański

ANALIZA PROBLEMOWA

13 lektur obowiązkowych

Superkorki

Informacje redakcyjne

Autorka: Radosława Górska
Opracowanie edytorskie: Radosława Górska, z wykorzystaniem narzędzi sztucznej inteligencji
Grafika strony tytułowej: Aleksandra Renowicz
W procesie opracowania edytorskiego wykorzystano narzędzia sztucznej inteligencji. Koncepcja serii, treść merytoryczna, rozwiązania dydaktyczne i redakcja są autorstwa Radosławy Górskiej.

Wydawca: Superkorki Radosława Górska
Wydanie I, 2026

© Radosława Górska, 2026

Publikacja chroniona prawem autorskim.
Nauczyciele mogą korzystać z materiałów w ramach dozwolonego użytku edukacyjnego, na zasadach określonych w obowiązujących przepisach, z poszanowaniem autorstwa i wskazaniem źródła. Zakup publikacji nie uprawnia do udostępniania ani dalszego rozpowszechniania całego pliku.

SPIS TREŚCI

WSTĘP 5

PASZPORT LEKTURY 6

Bohaterowie i plany świata 6

Główne problemy 6

Kompozycja i teatralność 6

Bibliografia wykorzystana 6

KOD EPOKI 8

MATERIAŁ FAKTOGRAFICZNY 9

CZĘŚĆ I – POZIOM PODSTAWOWY 11

DLACZEGO CHŁOPI I INTELIGENCJA, CHOĆ SIĘ SPOTYKAJĄ I ROZMAWIAJĄ, NIE POTRAFIĄ SIĘ WZAJEMNIE ZROZUMIEĆ? 11

JAKIE POSTAWY SPRAWIAJĄ, ŻE CZŁOWIEK NIE POTRAFI NAPRAWDĘ POZNAĆ DRUGIEJ OSOBY? 13

CO DECYDUJE O TYM, ŻE CZŁOWIEK NIE POTRAFI UDŹWIGNĄĆ ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA WSPÓLNE DZIAŁANIE? 16

CZY ZBIOROWA NIEMOC MUSI OZNACZAĆ OSTATECZNĄ KLĘSKĘ? 18

DLACZEGO NIEPRZEPRACOWANA PRZESZŁOŚĆ WPŁYWA NA TERAŹNIEJSZE DECYZJE CZŁOWIEKA I WSPÓLNOTY? 20

CZĘŚĆ II – POZIOM ROZSZERZONY 23

W JAKI SPOSÓB POŁĄCZENIE REALIZMU, FANTASTYKI I SYMBOLIZMU POZWALA WYSPIAŃSKIEMU WYDOBYĆ ZNACZENIA UKRYTE POD POWIERZCHNIĄ ROZMÓW BOHATERÓW? 23

W JAKI SPOSÓB KOMPOZYCJA WESELA ORGANIZUJE ZNACZENIA DRAMATU? 25

JAK JĘZYK, KOSTIUM, KONTRAST I OSOBY DRAMATU WSPÓŁTWORZĄ KREACJĘ BOHATERÓW WESELA? 27

W JAKI SPOSÓB WESELE TWORZY, PRZEKSZTAŁCA I PODWAŻA MITY NARODOWE? 30

CZĘŚĆ III. POZIOM PODSTAWOWY 33

WARSZTAT ARGUMENTACJI 33

Co utrudnia ludziom porozumienie i chęć wspólnego działania? 33

KRÓTKI WARSZTAT ODPOWIEDZI USTNEJ 37

Sen o Polsce czy sąd nad Polską? Omów zagadnienie na podstawie Wesela Stanisława Wyspiańskiego. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst. 37

CZĘŚĆ III. POZIOM ROZSZERZONY 40
WARSZTAT ARGUMENTACJI 40
W jaki sposób kreacja przestrzeni w utworze literackim wpływa na jego strukturę i przesłanie? 40
ANEKS. OBOWIĄZKOWE POJĘCIA TEORETYCZNOLITERACKIE 46
ANEKS. PRZYKŁADOWE ROZWIĄZANIE 49
PRZYKŁADOWE PEŁNE ROZWIĄZANIE WARSZTATU ARGUMENTACYJNEGO — POZIOM PODSTAWOWY 49
PRZYKŁADOWE PEŁNE ROZWIĄZANIE WARSZTATU ARGUMENTACYJNEGO — POZIOM ROZSZERZONY 50
ANEKS WYPRACOWANIE 53
WYPRACOWANIE MATURALNE – POZIOM PODSTAWOWY I ROZSZERZONY 53
POZIOM PODSTAWOWY 54
POZIOM ROZSZERZONY – OD PROBLEMU LITERACKIEGO DO PLANU 56
OCENIANIE WYPRACOWANIA 57

WSTĘP

To już ósme spotkanie w serii *Literacki kod maturzysty*. Tym razem zapraszam Cię do pracy z *Weselem* Stanisława Wyspiańskiego – dramatem, w którym jedna noc odsłania rozmowę o społeczeństwie, pamięci historycznej, odpowiedzialności i trudnym przejściu od słów do czynu.

Aby czytać ten utwór uważnie, warto wyjść poza znajomość postaci, wydarzeń i symboli. Ważne będzie rozpoznanie problemów ukrytych w rozmowach bohaterów, funkcji osób dramatu, znaczenia połączenia świata realistycznego z fantastycznym oraz drogi prowadzącej do finałowego chocholego tańca. Z dramatu wybierzemy te fakty i obserwacje, które pomogą Ci rozważyć konkretny problem i wykorzystać lekturę w argumentacji.

Na poziomie podstawowym materiał porządkuje metoda F–A–K–W:

Fakty – Analiza – Kontekst – Wniosek.

W tej części przyjrzymy się doświadczeniom bohaterów i całej wspólnoty. Krok po kroku rozważymy, dlaczego chłopi i inteligencja mają trudność ze wzajemnym zrozumieniem, kiedy fascynacja drugim człowiekiem zastępuje jego prawdziwe poznanie, co osłabia przejście od marzenia do działania oraz jak nierozliczona przeszłość wpływa na teraźniejszość.

Na poziomie rozszerzonym pracujemy metodą G–O–A–K–W:

Garść wiedzy – Obserwacje – Analiza – Kontekst – Wniosek.

Na poziomie rozszerzonym punkt ciężkości przesuwa się ku sposobowi ukształtowania dramatu. Sprawdzimy, jak Wyspiański łączy realizm z fantastyką, kreuje bohaterów i osoby dramatu oraz wykorzystuje symbole, przestrzeń, język, muzykę, gest i obraz sceniczny. Ważne będzie rozpoznanie zastosowanego rozwiązania, określenie jego funkcji i pokazanie, jakie znaczenia współtworzy w dramacie.

Obie metody pomagają uporządkować materiał i wspierają samodzielne budowanie wypracowania. Prowadzą przez analizę tematu, formułowanie stanowiska oraz dobór argumentów. Dzięki nim ta sama scena, postać lub symbol może posłużyć do rozważenia różnych problemów, jeśli za każdym razem jasno pokażesz związek wybranego materiału z konkretnym tokiem rozumowania.

Część ćwiczeniowa poprowadzi Cię dalej: pomoże budować i oceniać argumentację, dobierać materiał do problemu, tworzyć uzupełniające się argumenty, funkcjonalnie wykorzystywać utwory i konteksty oraz sprawdzać, czy wywód rzeczywiście uzasadnia przyjęte stanowisko.

Ten tom pomoże Ci czytać *Wesele* jako dramat pytań wciąż ważnych: o porozumienie, odpowiedzialność, pamięć i gotowość do działania. Z rozmów, spotkań, widm, symboli i obrazów scenicznych wyłania się opowieść o wspólnocie, która szuka własnego głosu, a jednocześnie musi rozpoznać swoje lęki, złudzenia i niewykorzystane szanse. Właśnie od tego rozpoznania zaczyna się mądre czytanie dramatu Wyspiańskiego.